

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

29. An iudices praesertim Ecclesiastici in peccato mortali existentes
possint exercere correctionem iudicalem in alios? Et an de iudicibus
saecularibus non sit difficultas? Ex p. 7. r. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

De Correctione Fraternali. Ref. XXVIII. & c. 297

noſtri temporis ante oculos habere, & fortassis ſape continerent ſpiritu ſuum a quibusdam publicis reprehentionibus, in Eccleſiaſticos maxime, & Religioſos, ad quas excitantur ſape numero ſpiritu vanitatis, & ambitionis, aut inuidiæ, & æmulationis, potius quàm ſpiritu Dei, & boni communis pio zelo, cum potius communitatem ſcandalizent, quàm ædificent, populūque diſponant Chriſtianum ad errorem Lutherianorum, qui propter defectus personales Prælatorum Eccleſiam Chriſti Satanæ Synogogam appellant, & ſeipſos ab eius obedientia ſeparant, cum ipſi ſunt animales ſpiritu non habentes. Ita Bañez

RESOL. XXVIII.

An ſi Concionatores corrigant in peccato, peccent mortaliter? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 14.

§. 1. **P**ures Doctores affirmant peccare mortaliter, ſi in peccato corrigunt, quia ſunt actiones, quaſi ſacræ a peccatoribus non exercendæ, ita Caietan. 2. 2. quaſt. 87. art. 1. & pag. 964. art. 6. & in ſumma ibi D. Thom. Sylueſt. verbo *Correctio*, num. 16. loquens de correctione iudiciali.

2. Contrarium omnino eſt dicendum, quia ſupradictæ actiones, nec ſunt annexæ ordinibus ſacris ex inſtitutione Chriſti, nec ſunt ita ſacræ, quin a peccatore effici poſſint. Nulla ergo efficaci ratio eſt obligandi Concionatores, & Iudices gratiam habere, vt peccata publica corrigant. Et ita docet Franciſcus del Caſtillo in 3. ſentent. tom. 2. diſp. 6. de correct. q. 6. n. 3. Suarez de Charit. diſp. 8. ſect. 4. num. 6. Torres in 2. 2. tom. 1. quaſt. 33. art. 5. diſp. 88. dub. 2. Caſtrus Palaus tomo 1. tract. 6. diſp. 3. puncto 7. num. 7. & Villalobos in Summa tomo 2. tractat. 4. diſp. 8. num. 3. vbi ſic ait: *Quando vn peccador, aunque ſea publico, corrige a otro, no pecca, mas ha lo de hazer no riñiendo, ſino rogando, exortandose, a ſi, y al otro, Aſſi lo dicen Soto, y Aragon. La razon es, porque eſto es diſpoſicion para emendarſe el miſmo, y el hermano. Mas ſi la correccion fuſſe riñiendo, eſtuido el en igual pecado, o mayor, pecaria graueamente, como dice Aragon; y parece ſe colige de aquellas palabras: Qui prædicas non furandum, furaris, propter vos blaſphematur nomen Dei intergentes. Lo qual ſe entiendo mas propriamente del Predicador, que ſtendo peccador publico predicaffe, que eſſe peccaria mortalmente. Mas ſi el pecado del Predicador fuere ſecreto, no pecaria, aunque predique, como lo haga con humildad, y temor, y le incumba de officio, como dicen Soto, y Aragon, contra otros. Laraxanes, porque eſte officio eſtando en derecho natural, no es officio de orden, ni requiere conſagracion, aunque de derecho Canonico, ſe veda que no prediquen los que no fueren Sacerdotes, ita loquitur Villalobos.*

RESOL. XXIX.

An iudices præſertim Eccleſiaſtici in peccato mortali exiſtentes poſſint exercere Correctionem iudicalem in alios?

Et an de iudicibus ſecularibus non ſit difficultas? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 17.

§. 1. **D**e iudicibus ſecularibus non eſt difficultas, cum enim eorum actus ſunt omnino proprii, & humani, peculiarem quandam ſanctitatem in miniſtro non exigunt; dubium eſt de iudicibus Eccleſiaſticiſ & qui ratione dignitatis ſuæ Eccleſiaſticae, alios iudicant. D. Thomas in 4. diſp. 19. quaſt. 2.

art. 2. Paludan. *ibid. quaſt. 3. art. 3. Sylueſt. verb. Correctio quaſt. ult.* putant Iudicem Eccleſiaſticum, qui eſt in peccato, non poſſe ſine nouo peccato, actum iudicalem in alium peccatorem exercere. Primum, ex Apoſtolo cap. 1. Epistol. ad Romanos; *In quo enim alium iudicas, te ipſum condemnas.* Vbi loquitur de peccatore, ſe ad iudicandum alium accingente. Deinde, quicumque exercet actum dignitati Eccleſiaſticae annexum in peccato, peccat: actus quippe ille eſt ſacer, & propterea ſanctitatem in miniſtro requirit; aliàs, quantum in ſe erit ponet obicem actui illi ſanctificanti, quod non poſſe eſſe a peccato immune. Verum, contraria ſententia tenenda eſt; tum quia, ſi ita eſſet, vt iudices peccatores peccarent iudicando, ſeu exercendo actum iuſtitie, quilibet peccatores exercendo actum alicuius virtutis ſimiliter peccarent; non enim eſt maior ratio vnius actus, quàm alterius: hoc autem eſt abſurdiſſimum; ſic enim peccator nullum bonum exercere poſſet, & tantum abeſſet, vt ad bona opera excitari deberet, quin imò ab iis deberet deterteri, & auocari, non minus quàm a malis operibus, quia exercendo ipſa bona opera, ſuppoſito quòd ſit in peccato, & non peccaret: quod eſt abſurdiſſimum. Deinde, quamuis actus iuſtitiae, ſaltem in Iudice Eccleſiaſtico. ſit actus aliquis ſacer, nõ tamẽ omnes actus ſacri gratiã ſanctificantem in operante, ſeu miniſtro requirunt: v. g. in Concionatore, Subdiacono Epistolam recitante: ſeu etiam Diacono Euangelium, vt fert cõmunis Theologorum ſententia; ſed ad hoc, vt actus aliquis ſacer requiritur gratiam in operante, debet eſſe actus ſuapte natura, & non ex diſpoſitione recipientis, ſanctificans: Soli autem actus Sacramentales ſunt eius generis, non autem alij, qui ſanctificant ſolum remote, & ex diſpoſitione recipientis. Ex quibus ad teſtimonium Apoſtoli in contrarium allatum, reſpondeo, tantum velle Apoſtolum, peccatorem; alios iudicando, ſeu condemnando, ſeipſum iudicare, & arguere, ita vt ipſe ſeipſum, per ſuum iudicium reum oſtendat, ad inſtar Concionatoris vicioſi, qui ſua peccata damnat, cum de iis alios reprehendit. Qui prædicas non furandum, furaris, non mœchandum, mœcharis: non adorandum idola & ſacrilegium facis, ſerue nequam ore proprio te iudico. Ad ſecundum reſpondeo, actum iudiciale eſſe annexũ dignitati iurisdictionis, non autẽ ordinis; ſoli autem actus ordinis requirunt gratiam in operante, non autẽ actus iurisdictionis; cuius rei ratio eſt quia actus ordinis ſuapte natura ſanctificant: actus vero meræ iurisdictionis non ſanctificant per ſe, ſed tantum per accidens: remote, & diſpoſitiue: Et hæc omnia docet Duuallius in 2. 2. tr. de Charitate, quaſt. 9. art. 4. cui ego addo Lorcan in 2. 2. diſp. 42. n. 13: & Galparum Hurtado diſp. 6. de correct. diſp. 10.

RESOL. XXX.

An Confeſſarij, vt Prælati, poſſint mores penitentium inquirere? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 12.

§. 1. **R**eſpondeo negatiue, quia eorum authoritas in foro exteriori minimè viget, ſed tantum in interiori: perquiſitio autem illa eſt quid exterius, vt ſatis conſtat, tum quia non habent authoritatem in inuitum, & renitentem, ſed tantum in eum, qui ſpontaneè ſe illis ſubmittit: at verò Prælati interiori, & exteriori tam in inuitum, quàm in volentẽ, ius & authoritatem habent; quòd ſit, vt etiam ſi Prælati inquirere in vitam aliorum teneantur, non tamen propterea ipſi Confeſſarij tenebuntur, imò hoc eſt illis omnino illicitum, quia ſic dicerentur exploratores, & velle non tantum per os ipſius penitentis, ſed ab aliis reſcire ſtatũ illius;

82

RESOL. XXVIII. & c. 297

Pro Concionatore in Ref. prægrita, & pro Subdiacono, & Diacono in tom. 2. tr. 5. Ref. 118. & late in tom. 1. tr. 2. Ref. 5. §. penul. & vit.